

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра Античності, Середньовіччя та
історії України домодерної доби**



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ДЖЕРЕЛОЗНАВЧІ СТУДІЇ З ІСТОРІЇ
ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ ДОБИ СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ
ТА РАНЬОГО НОВОГО ЧАСУ**

| | |
|---------------------|----------------------------|
| Рівень вищої освіти | третій (освітньо-науковий) |
| Галузь знань | 03 «Гуманітарні науки» |
| Спеціальність | 032 Історія та археологія |
| Освітня програма | Історія та археологія |
| Статус дисципліни | вибіркова |
| Мова навчання | українська |

Робоча програма навчальної дисципліни «Джерелознавчі студії з історії Центрально-Східної Європи доби Середньовіччя та раннього нового часу» для здобувачів вищої освіти рівня доктор філософії галузі знань 03 Гуманітарні науки спеціальності 032 «Історія та археологія» освітньої програми «Історія та археологія».

Розробник: д.і.н., проф. Федака Сергій Дмитрович


Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри
Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби

протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.

Завідувач кафедри  доц. Ліхтей І.М.

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин

протокол № 1 від «31» серпня 2021 р.

Голова науково-методичної комісії  доц. Мишко С.А.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

| Найменування показників | Розподіл годин за навчальним планом | |
|---|-------------------------------------|-----------------------|
| | Денна форма навчання | Заочна форма навчання |
| Кількість кредитів ЄКТС – 3,5 | Рік підготовки: | |
| Загальна кількість годин – 105 | 1 | 1 |
| Кількість модулів – 2 | Семестр: | |
| Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувач вищої освіти – 4 | 1 | 1 |
| | Лекції: | |
| | 20 | 8 |
| | Семінарські: | |
| | 22 | 4 |
| Вид підсумкового контролю: залік | Лабораторні: | |
| | - | - |
| Форма підсумкового контролю: усна | Самостійна робота: | |
| | 63 | 93 |

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом є сучасні теорії та методи історичних наук в Україні.

Мета: осмислити сутність методології як універсальної інструментарію історичного пізнання; проаналізувати основні методологічні підходи до вивчення історії в контексті діяльності світових наукових шкіл; з'ясувати сутність методологічного синтезу та його значення як засобу реалізації принципів об'єктивності та історизму; засвоїти методологічну специфіку історіографічного та джерелознавчого дослідження; проаналізувати особливості структурного аналізу й засвоїти методологію структурування історичного матеріалу; оволодіти методикою організації наукової роботи історика; набути знань та навичок філософського осмислення історичного процесу

Відповідно до освітньої програми вивчення дисципліни сприятиме формуванню у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

1. загальні компетентності:

ЗК-1. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінки сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК-2. Здатність до опанування загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності та загальнолюдських цінностей.

ЗК-3. Здатність здійснювати пошук, оброблення, аналіз і контекстуалізацію значного обсягу наукової інформації з різних джерел, інтерпретацію результатів наукових досліджень.

ЗК-6. Здатність працювати у міжнародному науковому середовищі.

ЗК-7. Здатність використовувати сучасні методи і технології наукової комунікації українською та іноземною мовами, володіти комунікативною культурою. Здатність до ефективної комунікації з представниками різних цільових аудиторій, використовуючи відповідну лексику, методи та прийоми.

ЗК-8. Здатність застосовувати сучасні інформаційні технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та навчальній діяльності, критично ставитись до отриманої інформації.

ЗК-9. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у ЗВО.

ЗК-10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної

області, її місця у загальній системі знань про розвиток суспільства, розуміти значення вивчення історії та археології для розвитку та євроінтеграції нашої

2. фахові компетентності:

ФК-1. Здатність до опанування глибинними знаннями в галузі історії та археології, зокрема засвоєння основних концепцій, розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань у сфері історії та археології, оволодіння комплексним, системним, проблемно-історичним підходами та етнологічними методами дослідження, термінологією з досліджуваного наукового напрямку.

ФК-2. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми дослідницького характеру у галузі історії та археології, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

ФК-3. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у галузі історії та археології.

ФК-5. Здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі історії та археології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів, ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в сфері історії та археології.

ФК-7. Здатність дотримуватись етики досліджень, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

ФК-8. Здатність саморозвиватися і самовдосконалюватися протягом життя, оцінювати рівень власної фахової компетенції та підвищувати професійну кваліфікацію, адаптуватися до змін у професійній діяльності.

ФК-9. Здатність здійснювати наукову та науково-педагогічну діяльність у сфері історії та археології у науково-дослідних установах та закладах освіти різних типів.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Історія та археологія» вивчення навчальної дисципліни «Джерелознавчі студії з історії Центрально-Східної Європи доби середньовіччя та раннього новітнього часу» має забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

| Програмні результати навчання | Шифр |
|---|-------------|
| Проектувати критичний підхід до аналізу, оцінки і синтезу нових ідей в галузі історії та археології, переосмислювати наявні та створювати нові цілісні знання та професійні практики. | ПРН 2. |
| Володіти поглибленими знаннями в галузі історії та археології, масштаб яких є достатнім для успішної організації та проведення наукових досліджень з історичної та археологічної проблематики, науково-педагогічної діяльності у закладах освіти. | ПРН 3. |
| Вміти здійснювати пошук, аналізувати та критично оцінювати інформацію з різних джерел та фахової літератури, інтерпретувати та контекстуалізувати її правильно у письмових звітах та у науковій роботі. | ПРН 4. |
| Уміння написати дисертаційну роботу, розуміння послідовності роботи з підготовки наукового дослідження, обізнаність у наукових стандартах та правилах академічної доброчесності. | ПРН 5. |
| Знати академічну українську та іноземну мови, на рівні достатньому для презентації наукових результатів в усній та письмовій формах, розуміти фахові наукові та професійні тексти, володіти навичками спілкуватися в іншомовному науковому і професійному середовищі, суспільстві в цілому. | ПРН 6. |
| Здатність започаткувати, планувати та реалізувати оригінальні | ПРН 8. |

| | |
|--|---------|
| науково-дослідні проекти, усвідомлювати необхідність навчання впродовж усього життя з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань, здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення. | |
| Вміти ефективно спілкуватися на професійному та соціальному рівнях. | ПРН 10. |
| Уміння провадити наукову та науково-педагогічну діяльність у сфері історії та археології у науково-дослідних установах та закладах освіти різних типів | ПРН 11. |

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: залік, усні презентації результатів виконаних завдань та досліджень, виступи на семінарських заняттях, пошуково-аналітична робота.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: діалог на лекціях, опитування на семінарських заняттях, контрольні письмові завдання.

Форма модульного контролю: захист-презентація

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік

Самостійна робота здобувача вищої освіти, і, в тому числі індивідуальна, (далі – СРС) є складовою навчального процесу і основним засобом опанування навчального матеріалу дисципліни в час, вільний від обов'язкових навчальних занять.

| № | Види робіт | Форми контролю СРС |
|----|---|---|
| 1. | Опрацювання лекційного матеріалу | Усне опитування, письмові завдання, презентації залік |
| 2. | Підготовка до семінарських занять | |
| 3. | Підготовка до письмових робіт та інших форм контролю | |
| 4. | Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях | |
| 5. | Пошуково-аналітична робота (один вид роботи) | Обговорення (захист) реферату (есе), перевірка робіт, презентація |

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

- Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (ЗМ 1)

| Поточне оцінювання та самостійна робота | | | | Сума |
|---|----|----|--|------|
| T1 | T2 | T3 | | 100 |
| 30 | 30 | 40 | | |

T1, T2 ... – теми

- Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (ЗМ 2)

| Поточне оцінювання та самостійна робота | | | | Сума |
|---|----|----|----|------|
| T4 | T5 | T6 | T7 | 100 |
| 20 | 20 | 30 | 30 | |

T1, T2 ... – теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

| Вид діяльності здобувача вищої освіти | ЗМ 1 | | ЗМ 2 | |
|---------------------------------------|------|---------------------------------------|------|---------------------------------------|
| | | Максимальна кількість балів (сумарна) | | Максимальна кількість балів (сумарна) |
| Семінарські заняття | | 30 | | 30 |
| СРС, в т.ч. ІРС | | 30 | | 30 |
| Презентації результатів | | 40 | | 30 |
| Реферат | | - | | 10 |
| Разом | | 100 | | 100 |

Критерії оцінювання письмових робіт

| Бали | Критерії оцінювання |
|-------|---|
| 25-30 | В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його виклав, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. |
| 20-24 | Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його виклав, в основному розкрив зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачило достатньої глибини та аргументації, допущено при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. |
| 15-20 | В цілому володіє навчальним матеріалом виклав його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. |
| 7-15 | Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) виклав його, недостатньо розкрив зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності. |
| 1-6 | Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань, допускаючи при цьому суттєві помилки. |
| 0 | Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань. |

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

| Бали | Критерії оцінювання |
|-----------------------------|--|
| “зараховано” (90-100, А) | здобувач вищої освіти, опрацювавши основну і додаткову літературу, виявив глибоке і всебічне знання програмового матеріалу, вільно оперує фактичним і хронологічним матеріалом; розуміє проблематику сучасної української історіографії та комплекс викликів сучасній історичній науці й освіті; вміє творчо використовувати набуті знання для окреслення сучасних тенденцій у вітчизняному освітньому та науковому просторі; робити аналіз явищ і процесів, пов'язаних із розвитком дослідницької діяльності на сучасному етапі |
| “зараховано” (82-89, В) | здобувач вищої освіти, опрацював основну і частково додаткову літературу, виявив глибоке знання програмового матеріалу, вільно оперує фактичним і хронологічним матеріалом, розуміє проблематику сучасної української історіографії та комплекс викликів сучасній історичній науці й освіті; вміє робити аналіз явищ і процесів, пов'язаних із розвитком дослідницької |

| | |
|--------------------------------|---|
| | діяльності на сучасному етапі; використовувати набуті знання для окреслення сучасних тенденцій у вітчизняному освітньому та науковому просторі |
| “зараховано” (74-81, C) | здобувач вищої освіти, опрацював основну і знайомий з додатковою літературою, виявив достатнє знання програмового матеріалу, оперує фактичним і хронологічним матеріалом щодо окреслення комплексу викликів сучасній історичній науці й освіті; розуміє явища і процеси, пов’язані із розвитком дослідницької діяльності на сучасному етапі |
| “зараховано” (64-73, D) | здобувач вищої освіти, опрацював основну літературу, виявив знання категоріального апарату, основних теоретичних положень, усіх тем програми в обсязі, який необхідний для подальшого навчання, знайомий з основною літературою і може розкрити комплекс викликів сучасній історичній науці й освіті; розуміє явища і процеси, пов’язані із розвитком дослідницької діяльності на сучасному етапі |
| “зараховано” (60-63, E) | здобувач вищої освіти, знайомий з основною літературою, виявив посередні знання основного програмового матеріалу; розуміє зміст основних понять і категорій дисципліни, знає явища і процеси, пов’язані із розвитком дослідницької діяльності на сучасному етапі |
| “не зараховано” (35-59, FX) | здобувач вищої освіти, виконав основні види робіт, передбачені робочою програмою, але виявив суттєві прогалини в знанні основного програмового матеріалу, недостатньо оперує категоріями та фактичним матеріалом дисципліни |
| “не зараховано” (0-34, F) | здобувач вищої освіти, виконав не всі основні види робіт, передбачені робочою програмою, виявив незнання основного програмового матеріалу, зовсім не володіє категоріями та фактичним матеріалом дисципліни. |

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

- Тема 1. Джерелознавство історії Польщі доби середньовіччя.
Тема 2. Джерелознавство історії Польщі раннього нового часу.
Тема 3. Джерелознавство історії Угорщини доби середньовіччя.
Тема 4. Джерелознавство історії Угорщини раннього нового часу.
Тема 5. Джерелознавство історії Чехії доби середньовіччя.
Тема 6. Джерелознавство історії Чехії раннього нового часу.
Тема 7. Джерелознавство історії Словаччини доби середньовіччя.
Тема 8. Джерелознавство історії Словаччини раннього нового часу.
Тема 9. Актуальні питання джерелознавства історії України доби середньовіччя.
Тема 10. Актуальні питання джерелознавства історії України раннього нового часу.

5.2. Структура навчальної дисципліни

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин | | | | |
|-------------------------------|-----------------------|--------|-------------------------|-------------|---|
| | Форма навчання: денна | | | | |
| | у тому числі | | | | |
| | Усього | лекції | практичні (семінарські) | лабораторні | індивідуальна робота самостійна робота |
| | | | | | |

| Змістовий модуль 1 | | | | | | |
|---|-----|----|----|--|--|----|
| Тема 1. Джерелознавство історії Польщі доби середньовіччя | 10 | 2 | 2 | | | 6 |
| Тема 2. Джерелознавство історії Польщі раннього нового часу | 12 | 2 | 4 | | | 6 |
| Тема 3. Джерелознавство історії Угорщини доби середньовіччя | 10 | 2 | 2 | | | 6 |
| Тема 4. Джерелознавство історії Угорщини раннього нового часу | 12 | 2 | 2 | | | 8 |
| Тема 5. Джерелознавство історії Чехії доби середньовіччя | 10 | 2 | 2 | | | 6 |
| Разом за ЗМ | 54 | 10 | 12 | | | 32 |
| Змістовий модуль 2 | | | | | | |
| Тема 6. Джерелознавство історії Чехії раннього нового часу | 11 | 2 | 2 | | | 7 |
| Тема 7. Джерелознавство історії Словаччини доби середньовіччя | 10 | 2 | 2 | | | 6 |
| Тема 8. Джерелознавство історії Словаччини раннього нового часу | 10 | 2 | 2 | | | 6 |
| Тема 9. Актуальні питання джерелознавства історії України доби середньовіччя | 10 | 2 | 2 | | | 6 |
| Тема 10. Актуальні питання джерелознавства історії України раннього нового часу | 10 | 2 | 2 | | | 6 |
| Разом за ЗМ | 51 | 10 | 10 | | | 31 |
| Разом | 105 | 20 | 22 | | | 63 |

| Назви змістових модулів і тем | Кількість годин | | | | | |
|---|------------------------|--------------|-------------------------|-------------|----------------------|-------------------|
| | Форма навчання: заочна | | | | | |
| | Усього | у тому числі | | | | |
| | | лекції | практичні (семінарські) | лабораторні | індивідуальна робота | самостійна робота |
| Змістовий модуль 1 | | | | | | |
| Тема 1. Джерелознавство історії Польщі доби середньовіччя | 10 | 2 | | | | 8 |
| Тема 2. Джерелознавство історії Польщі раннього нового часу | 12 | | 2 | | | 10 |
| Тема 3. Джерелознавство історії Угорщини доби середньовіччя | 10 | | | | | 10 |
| Тема 4. Джерелознавство історії Угорщини раннього нового часу | 12 | 2 | | | | 10 |
| Тема 5. Джерелознавство історії Чехії доби середньовіччя | 10 | | | | | 10 |
| Разом за ЗМ | 54 | 4 | 2 | | | 48 |
| Змістовий модуль 2 | | | | | | |
| Тема 6. Джерелознавство історії Чехії раннього нового часу | 11 | 2 | | | | 9 |

| | | | | | |
|---|-----|---|---|--|----|
| Тема 7. Джерелознавство історії Словаччини доби середньовіччя | 10 | | | | 10 |
| Тема 8. Джерелознавство історії Словаччини раннього нового часу | 10 | 2 | | | 8 |
| Тема 9. Актуальні питання джерелознавства історії України доби середньовіччя | 10 | | 2 | | 8 |
| Тема 10. Актуальні питання джерелознавства історії України раннього нового часу | 10 | | | | 10 |
| Разом за ЗМ | 51 | 4 | 2 | | 45 |
| Разом | 105 | 8 | 4 | | 93 |

5.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

| № з/п | Назва теми | Кількість годин | |
|--------------|--|-----------------|--------|
| | | денна | заочна |
| 1 | Тема 1. Джерелознавство історії Польщі доби середньовіччя | 2 | |
| 2 | Тема 2. Джерелознавство історії Польщі раннього нового часу | 4 | 2 |
| 3 | Тема 3. Джерелознавство історії Угорщини доби середньовіччя | 2 | |
| 4 | Тема 4. Джерелознавство історії Угорщини раннього нового часу | 2 | |
| 5 | Тема 5. Джерелознавство історії Чехії доби середньовіччя | 2 | |
| 6 | Тема 6. Джерелознавство історії Чехії раннього нового часу | 2 | |
| 7 | Тема 7. Джерелознавство історії Словаччини доби середньовіччя | 2 | |
| 8 | Тема 8. Джерелознавство історії Словаччини раннього нового часу | 2 | |
| 9 | Тема 9. Актуальні питання джерелознавства історії України доби середньовіччя | 2 | 2 |
| 10 | Тема 10. Актуальні питання джерелознавства історії України раннього нового часу. | 2 | |
| Разом | | 22 | 4 |

5.4. Самостійна робота

| № з/п | Назва теми | Кількість годин | |
|--------------|--|-----------------|--------|
| | | денна | заочна |
| 1 | Тема 1. Джерелознавство історії Польщі доби середньовіччя. | 8 | 8 |
| 2 | Тема 2. Джерелознавство історії Польщі раннього нового часу | 8 | 10 |
| 3 | Тема 3. Джерелознавство історії Угорщини доби середньовіччя | 8 | 10 |
| 4 | Тема 4. Джерелознавство історії Угорщини раннього нового часу | 8 | 10 |
| 5 | Тема 5. Джерелознавство історії Чехії доби середньовіччя | 8 | 10 |
| 6 | Тема 6. Джерелознавство історії Чехії раннього нового часу | 8 | 9 |
| 7 | Тема 7. Джерелознавство історії Словаччини доби середньовіччя | 6 | 10 |
| 8 | Тема 8. Джерелознавство історії Словаччини раннього нового часу. | 6 | 8 |
| 9 | Тема 9. Актуальні питання джерелознавства історії України доби середньовіччя | 6 | 8 |
| 10 | Тема 10. Актуальні питання джерелознавства історії України раннього нового часу. | 6 | 10 |
| Разом | | 72 | 93 |

6. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Закон України "Про наукову і науково-технічну діяльність". 2015 р. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.
2. Порядок підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) (Затверджено постановою Кабінету міністрів України від 23 березня 2016 р. №261). - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016>
3. Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. N 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) (Затверджено Постановою Кабінету міністрів України від 03.04.2019 № 283 - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/283-2019>
4. Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи «Про викладання історії у XXI столітті в Європі» від 31.10. 2001 р. - Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_729

Додаткова література

5. Аннинский С.А. Известия венгерских миссионеров о татарах и Восточной Европе // Исторический архив. – М.; Л., 1940. – Т.3.
6. Антонович В. Б. Лекції з джерелознавства. – Острог; Нью-Йорк, 2003.– 382 с.
7. Артемчик Г.І., Курило В.М., Кочерган М.П. Методика організації науково-дослідної роботи. – К., 2000. – 270 с.
8. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень. – К., 1997. – 271 с.
9. Британ В.Т. Организация вузовской науки. – К., 1992. – 168 с.
10. Великая хроника о Польше, Руси и их соседях. – М., 1987.
11. Воблий К.Г. Організація роботи наукового працівника (Методика і техніка). – К., 1969.
12. Водотика С. Шляхи оновлення методології української історіографії на сучасному етапі // Четвертий міжнародний конгрес українців: Доповіді і повідомлення: Історія (Одеса, 26-29 серпня 1999 р.). – Ч.2:XX ст. – Одеса-Київ-Львів, 1999. – С. 39-43.
13. Войцехівська І. Н., Ляхоцький В. П. Епістолологія: Короткий історичний нарис. – К., 1998.– 54 с.
14. Воронов В. І. Джерелознавство історії України. – Дніпропетровськ, 2003.– 336с.
15. Галл Аноним. Хроника и деяния князей или правителей польских. – М., 1961.
16. Гломозда К.Ю. Стан української історіографії та визначення її ролі в сучасному суспільстві / К.Ю. Гломозда // Магістеріум. Історичні студії.– К.,2004. – Вип.17. – С.81-91.
17. Головка В.В. Історіографія кризи історичної науки: Український контекст / В.В. Головка. – К.: Ін-т історії України НАН України, 2003. – 228 с.
18. Головка В. Ідентичність як метафора. Шлях від психології до історіографії / В. Головка // Український історичний журнал. – 2002. – № 3. – С.23-34.
19. Горовенко А. В. Меч Романа Галицького. Князь Роман Мстиславич в історії, епосі і легендах. - СПб.: Дмитрий Буланин, 2011.
20. Горский А.А. Баварский географ и этнополитическая структура восточного славянства // Древнейште государства Восточной Европы. 1995. – М., 1997.
21. Грищенко І.М, Григоренко О.М, Борисенко В.А. Основи наукових досліджень.– К., 2001. – 185 с.
22. Джерелознавство історії України: Довідник. – К., 1998.– 212 с.
23. Древняя Русь в свете зарубежных источников. – М., 1999. 608 с.
24. Древняя Русь в свете зарубежных источников: Хрестоматия. В 5-ти т. - Т. 4: Западноевропейские источники. М., 2010. – 512 с.
25. Зашкільняк Л.О. Вступ до методології історії. – Львів, 1996.

26. Зашкільняк Л. Методологічні аспекти світового історіографічного процесу і сучасна українська історична наука / Л. Зашкільняк // Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть. – Львів, 2004. – 227 с.
27. Зашкільняк Л.О. Методологія історії від давнини до сучасності. – Львів, 1999.
28. Історичне джерелознавство. – К.: Либідь, 2002. – 488 с.
29. Історична наука: Термінологічний і понятійний довідник. – К.: Вища школа, 2002. – 430с.
30. Історична наука: термінологічний та понятійний довідник. – К., 2002.
31. Історія в термінах і поняттях /Кер. автор. кол. В. Колесник. – К., 2014. – 1101 с. - Режим доступу: <http://www.history.univ.kiev.ua/images/rizne-pdf/Rizne-one/Dovidnik.pdf>.
32. Касьянов Г., Толочко О. Національні історії та сучасна історіографія: виклики й небезпеки при написанні нової історії України. 2013 р. - Режим доступу: <http://www.historians.in.ua/index.php/en/dyskusiya/806-heorhii-kasianov-oleksii-tolochko-natsionalni-istoriyi-ta-suchasna-istoriohrafija-vyklyky-y-nebezpeky-pry-napysanni-novoyi-istoriyi-ukrayiny>.
33. Козьма Пражский. Чешская хроника. – М., 1962.
34. Конончук І. М. Джерелознавство. – Ніжин, 2004. – 89 с.
35. Королюк В.Д. Западные славяне и Киевская Русь. – М., 1964.
36. Макаруч С. А. Писемні джерела з історії України. – Львів: Світ, 1999. – 352 с.
37. Международные связи Руси до XVII века. – М., 1961.
38. Підгаєцький В. В. Основи теорії та методології джерелознавства з історії України ХХ ст. – Дніпропетровськ, 2001. – 392 с.
39. Сохань П. Зарубіжні джерела з історико-культурної спадщини України і проблеми їх використання // Повернення культурного надбання України: проблеми, завдання, перспективи. - К., 1999. - Вип. 12. Матеріали наук.-практ. конф. "Симон Наріжний та українська еміграція 20-30-х рр. ХХ ст. у Празі" (Полтава, жовт. 1998 р.). - С. 67-77.
40. Сохань П. С., Даниленко В. М. Перспективи діяльності відділу вивчення та публікації зарубіжних джерел з історії України // Матеріали до розробки концепції Інституту української археографії. До Всеукраїнської наради "Українська археографія сьогодні: Проблеми і перспективи" (Київ, 16-18 груд. 1992 р.). - К., 1992. - С. 42-45.
41. Флоровский А.В. Чехи и восточные славяне. – Прага, 1935.
42. Ходаковский Н. И. Источниковедческая эвристика: Проблема поиска письменных исторических источников. – М., 1977. – 25 с.
43. Щавелева Н.И. Древняя Русь в “Польской истории” Яна Длугоша. – М., 2004.
44. Щавелева Н.И. Польские латиноязычные средневековые источники. – М., 1990.
45. Щавелева Н. И. Хроніка магістра Вінцентія Кадлубка // Щавелева Н. І. Польські латиномовні середньовічні джерела. - М.: Наука, 1990. - С. 76-140.
46. Яковенко Н. Вступ до історії / Н. Яковенко. – К.: Критика, 2007. – 275 с.
47. Яковенко Н.М. "Україна між Сходом і Заходом": проекція однієї ідеї // Яковенко Н.М. Паралельний світ. Дослідження з історії уявлень та ідей в Україні ХVІ-ХVІІ ст. / Н. Яковенко.- К.: Критика, 2002. – С.333-365.
48. Яремчук В.П. Загальний образ минулого України: підходи сучасної української історіографії / В.П. Яремчук // Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми. – Львів. – 2004. – С.274-294.
49. Ящук Т. І. Філософія історії: курс лекцій / Т. Ящук. – К., 2004. – 536 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

50. Библиотека Гумер (Росія) (www.gumer.inf/)
51. Всемирная история (Росія) ([//histry.xsp.ru/](http://histry.xsp.ru/))
52. Інститут історії України НАН України (www.histry.rg.ua/)
53. Институт всеобщей истории РАН (Росія) (www.igh.ru/)
54. Інтернет-сторінка "Історія" (Росія) ([//histry.tuad.nsk.ru/](http://histry.tuad.nsk.ru/))

55. Львівський національний університет ім. І.Франка
(www.lnu.edu.ua/faculty/webhistory/sid/index.html)
56. Мир истории. Российский электронный журнал (Росія) (www.histria.ru/)
57. Міжнародний комітет історичних наук (www.cish.rg/)
58. Міністерство освіти і науки України (<https://mon.gov.ua/ua>)
59. Научно-образовательный центр "Новая локальная история" (Росія) (www.newlcalhistory.cm/)
60. Рефераты по истории (Росія) (www.bestreferat.ru/)
61. Российское образование. Система федеральных образовательных порталов (Росія)
(www.auditrium.ru/)
62. Русский биографический словарь. Сетевая версия (Росія) (www.rulex.ru/)
63. Хронос - всемирная история в Интернете (Росія) (www.hrn.ru/)
64. Центр восточных культур (Росія) (www.rient.libfl.ru/)
65. Центр исследований по философской антропологии Европейского гуманитарного
университета (Беларусь) (www.ehu-international.rg/)
66. Электронная библиотека (Україна) (www.lib.cm.ua/)
67. ACLS Histry E-Bks Prject (США) (www.histryebks.rg/)
68. Hartfrd Web Publishing (США) (www.hatfrf.hwp.cm/)
69. Instytut Pamieci Nardwej (Польша) (www.ipn.gv.pl/)
70. Nauka w Plsce (Польша) (www.naukawplsce.pap.pl/)
71. Redakcja "Histrycy.pl" (Польша) (www.histrycy.pl/)
72. Wydawnictw naukwe PWN (Польша) (www.pwn.pl/)